

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την 'Αθήνα Δρ. 5.—Για τις 'Επαρχίες Δρ.

Για το 'Εξωτερικό Δρ. 10.

Για τις 'Επαρχίες δεχόμεστε και τριμήνες (2 Δρ. την τριμηνία) συνδρομές.

Κανόνες δε γράφεται συνδρομητής ή δε στείλει μπροστά τη συνδρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κδόκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια 'Εθν. Τράπεζα 'Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιάδρου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός υπόγειου Σιδηροδρόμου 'Ομόνοια), στα βιβλιοπωλεία «'Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στην Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πρακτορεία των 'Εφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπωλείο του κ. Κ. Βαρουζή, στη Σαλονίκη στο βιβλιοπωλείο του κ. Γεωργίου, στη Χανιά (Κρήτη) στο Στάλογο ή «Σολωμός».

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

«Ο 'Αλός» της Πόλης—Πώς πολιτεύτηκε—
Κάτι για τους δικούς μας—Οι ζητωπόλεμοι της Τουρκίας.

Ο 'ΑΛΟΣ» της Πόλης σταμάτησε. Μας το άναγχαίσε ο ίδιος ο Ένα φυλλάδι από δυο κατεδαγμένα ποσάγαλα το περασμένο Σάββατο, βελανιδιόντας μας πως το πείραμα πέτυχε, γιατί πείραμα, λέει, ήταν ή έκδοσή του, νάποδειχτεί δηλ. πως ο λαός της Πόλης θέλει τη δημοτική γλώσσα—κι αποδείχτηκε, αφού στην αρχή, γράφει: «καμιά εκατοστή άρθροι μας διαβάσανε και γλήγορα περίσσεψαν οι αναγνώστες, και τους τρεις τελευταίους μήνες δυο χιλιάδες κόσμος με λαχτάρα περιμένανε τις μέρες που έδωγανε ο 'ΑΛΟΣ».

Αυτό, βέβαια, είναι νίκη αληθινή, μέσα ο Ένα ξάμνο νάνεβάσει τους αγοραστές του ο δυο χιλιάδες, (που αναλογούν σε είκοσι χιλιάδες αναγνώστες) και είναι κρίμα που ύστερ' από μια τέτατη νίκη σταματάει ο 'Αλός» και δεν εξακολουθεί νικηφόρος το δρόμο του. Αποφύμαστε κατάκαρδα γι' αυτό. Καί μαζί μας θα λυπηθήκανε και όλοι εκείνοι που με χαρά είδανε την έκδοσή του και που τον όνειρεται έκανε ένα δεύτερο «Νουμά», που θα δούλευε στο άλλο μεγάλο κέντρο του 'Ελληνισμού, στην Πόλη, για το ξάπλωμα της εθνικής γλώσσας

καινούργια την πόρτα· έγω θα της άνοιξω· αυτή θα μπει μέσα· χωρίς νάπορσω, έγω θα της πω: Καλώς τηνε.

(Δεν συγκρατεί πια τα μικρόχολα λόγια.)

—'Α, μ' φλίνεσαι πικρίδι! Τά πάντα για σένα περιορίζονται σ' ένα κλειδί. Φώναζε λοιπόν ένα σιδεράκι· άλλαζε την κλειδωνιά· και με σώζει.

ΚΟΣΜΑΣ (με γλυκό και λυπημένο τρόπο.) Μή θυμώνεις. Στην αρχή νομίζα πως έπρεπε μανάχα να λευτερωθής από μίαν ενοχλητική. 'Ομολογώ, τώρα, πως ή συμβουλή μου ήταν παιδικτική.

ΛΟΥΚΙΟΣ (παρακαλεστικά.) Κοσμά, φίλε μου, προσπαθήσε να καταλαβής!

ΚΟΣΜΑΣ. Καταλαβαίνω· μ' έσύ άρνιέσαι.

ΛΟΥΚΙΟΣ (που άφήνεται πάλι να τον παρασύρει το πάθος.) Δεν άρνιέμαι, δεν άρνιέμαι. Θέλεις να φωνάξω πως την άγαπώ;

(Ζαλίζεται, κυττάζει δόλγυρά του τρομαγμένος. Φέρνει το χέρι στο μέτωπό του, μ' έ.α κίνημα πόνου. Χαμηλώνει τη φωνή.)

—'Επρεπε να μ' άφήσουν να πεθάνω. Σκέψου: έγω, που είμουν μεθυσμένος για ζωή, αν έγω, ή είμουν φρενιασμένος για δύναμη και περηφάνια, αν έγω θέλησα να πεθάνω, είναι βέβαιο πως

και για το ξύπνημα της Ρωμαϊκής ψυχής ο κάθε γενναίος κι άληθινός και καινούργιος.

*

Η ΑΛΗΘΕΙΑ είναι πως έξη μήνες που βγήκε ο 'Αλός» δεν είχε αρκετός καιρός· τί μιιά φημερίδα να ξεδιπλώσει το πρόγραμμά της, αν έχει κάποιο πρόγραμμα (κι ο 'Αλός», θαρρούμε, είχε) και να δείξει τη χρειάζομενη δουλειά, για να μπορούσε κανείς να την κρίνει· και να βεβαιώσει, αν καλά ή άχρυνά πολιτεύτηκε. Κεϊνο όμως που μπορεί κανείς να πει είναι πως ο 'Αλός» στο λίγο καιρό που βγήκε μας παρουσίασε δυο πολιτικούς άρθρογράφους πρώτης άράδας, τον κ. Α. Μ. και τον κ. Α. Π. Π. που έδαν κρίμα και ζήμια για τον άγώνα μας να μην εξακολουθήσουν την άρθρογραφία τους από τις στήλες του 'Νουμά», για να τους γνωρίσουν έτσι και οι άλλοι οι δικοί μας που δε βλέπανε το 'Αλός».

Λάβια και ψεγάδια δε θα πούμε. Είχε μερικά, με τον καιρό θαν τα διορθώνω· και πάντοτε έλπιζαμε πως σιγά σιγά ο 'Αλός», αν τάποφάριζε να δουλέψει γανιτώτερα και σε πλατύτερο πρόγραμμα, θαν τα κατάφερνε να μ' έδωσει τον τύπο της πολιτικής φημερίδας που όλοι τη όνειρευόμασταν και την καρτερούμα. 'Όταν ο 'Αλός» θα ξετυλιγότανε, όπως και τ' έδειχνε, σε καθημερινή φημερίδα, θα μπορούσε να πει κανείς πως το Ρωμαϊκό άπόχτησε πια τη φημερίδα ΤΟΥ—μιιά φημερίδα που δαν του μιλούσε τη γλώσσα του και που θαν το συνήθιζε στο άρεο αντίκρυσμα της αλήθειας.

Σταμάτησε όμως ο 'Αλός» και είναι άσκοπο και κάπως άκαρπο, να συλλογίζεσαι κανείς τί θα μπορούσε να καταφέρει ένα παιδί, που πέθανε πριν ξετυλιχτεί σε άντρα, πένου στο πρώτο του το λουλουδάσμα.

*

ΤΟ ΣΤΑΜΑΤΗΜΑ του 'Αλός» έδωψε τον άγώνα μας κι από μίαν άλλη μεριά. Σήμερα, με το δρόμο που πήρε ο άγώνας για τη Δημοτική γλώσσα, πειράματα και δοκιμές δε χρειάζονται. 'Όποιος, είτε άτομο, είτε άδερφάτο, λογαριάζει να βγάλει φημερίδα ή περιοδικό για να δουλέψει κάτου από μιιά τέττα σημαία, πρέπει, πριν τάποφάρισει, νάν τάχει συλλογιστεί καλά τά πράματα και νάν τούχει σιγουρέψει τη ζωή του για δυο τρία χρόνια, αν όχι για πάντα.

Με το να βγαίνει σήμερα μιιά φημερίδα και να ζει ένα ξάμνο κι αύριο να παρουσιάζεται ένα καινούργιο περιοδικό για νάν τά τινάξει ύστερ' από δυο τρία φυλλάδια, ο άγώνας ζημιώνεται σημαντικά και οι άντίθετοι βρίσκουν άφορμή να φωνάζουν, και μ' όλο τους το δικίο, πως δεν μπορεί να ζήσει ένα φύλλο που γράφεται στη δημοτική. Και γι' αυτό ίσως ίσως κι ο 'Νουμάς», με το να βγαίνει έ.φ.τ.ά χρονάκια, κ. Χατζηδόκη, τους έχει κλοκαθήσει στο ρουθούνι και τους έχει γκρεμίζει το σάπιο αυτό έπιχείρημα.

Νά βγούν πέντε δέκα φημερίδες στη δημοτική, να βγούν άλλα τόσα περιοδικά—νά, τ' όνειρό μας και νά, τί θα λογαριάσει για νίκη του τελιωτική ο 'Νουμάς». Μά να βγούν για να ζήσουν και για να περάσουν παληκαρίσια πένου

είδα την άνάγκη την άκαταγώνιστη. Μή μ' άπορώ· να ζήσω ούτε μαζί της ούτε μακριά της, άποφάσισα να φύγω από τον κόσμο. Σκέψου: έγω που θαρρούσα τον κόσμο για περιβάλλον μου και είχα όλους τους άχόρταγους πόθους για όλα τά ώραϊα! Είναι βέβαιο λοιπόν πως είδα την άκαταγώνιστη άνάγκη, το σιδερένιο πεπρωμένο. 'Επρεπε να μ' άφήσουν να πεθάνω.

ΚΟΣΜΑΣ. Παραγνώριζεις τώρα την έσρότητά ενός θαύματος, έτσι άπωνα.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Δεν είμαι άπωνος· Για τη φρίκη της άπονιζης, όπου μ' έσπανε ή όρμη του κακού, για να μην κλωτσασπατήσω μίαν άρετή που μου φαινόταν υπεράνθρωπη, γιατί δεν μπορούσα να βσταξώ τη γλώσσα μίαν φωνούλας άμυχης που ρωτούσε, για να μ' άποδώσει κι άπ' τον έαυτό μου το χειρότερο, γι' αυτό το άποφάσισα· Κι από τη φρίκη την έξανερήσω, θρηνώ, γιατί σήμερα είμαι σάν τον άπελπισμένο που πήρε νικητικό και ξυπνέ ύστερα από ύπνο βαθύ και ξαναβρίσκει στο προσκεφάλι του την ίδια άπελπισία.

ΚΟΣΜΑΣ. Την ίδια! Κ' έχω σταυτιά μου άκόμα τά πρώτά σου τά λόγια: «Δεν ξέρω πια τίποτα· δε θυμύμαι, δε θέλω πια να θυμηθώ...» Φκι-

από κάθε θυσία και πένου από κάθε μαρτύριο (άφου θυσίες και μαρτυρίες άποζητάει σήμερα ο άγώνας μας) κι ο/ι για νάν τά χάσουνε στην πρώτη θλασσοταραχή και να τ' άμάνουνε στο πρώτο έμποδιο. 'Όποιος κατεβαίνει στον άγώνα, με τέτοι' άπόωση πρέπει να κατεβαίνει· άλλιώτικα ές βηθήσει τους άλλους πούχουνε το κουράριο να δουλεύουνε, γιατί έπιτέλους, το κάτου κάτου, και το να μην έμποδίζεις τον άλλον να δουλέψει, είναι το ίδιο σά να δουλεύεις κι σά.

*

ΟΙ ΦΙΛΟΙ μας οι Τούρκοι μ' άντιγράφουνε έλεεινά. Διαβάζοντας κανείς στις Τούρκικες φημερίδες τά όσα γράφονται· τούτες τις μέρες· για το Κρητικό ζήτημα, ξαναγυρίζει έθελα στο 1897 το δικό μας, και θυμάται τις παπαράδες που γραφόντουσαν τότε στις φημερίδες μας και τις άγριες πολιτικές συζητήσεις που γινόντουσαν από τους άρεϊμάνιους πατριώτες στις πλατείες και στους καφενέδες.

Φαίνεται πως από τότε άλλαξε τά πράματα. 'Εμείς άρχινήσαμε να βάζουμε μολικό νερό στο κρασί μας και οι Τούρκοι νάν το πίνουν άνέρωτο.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΣΤΑΗ

«Ο Γκράν Πάππας της Παιδείας κ. Στάης μίλησε την περασμένη Πέμπτη στο Ζάππειο μπροστά στο Βασιλικό και σε πλήθος λαού για την 'Ενωση της 'Επτανήσου. Μίση στο λόγο του, που με χίλις σταυτιά του τον έπλησαν οι έφημερίδες και τον έ δημοσιέψανε, ψκρέψανε κάμποσα μαργαριτράκια, άξια να στολίσουνε το στέμμα του μεγάλου 'Αναμορφωτή της Παιδείας· κι άγρυπνου φρουρού της Κεκορσούρας.

— Τά διαλεκτικά ιδιώματα των 'Επτανήσιων διασώζονται νήγματα λαμπρά της χρυσής χλαμίδος της πατρίου γλώσσας.

Ψήγματα βρήκανε οι άρχαιοι στην έμμο του ποταμού Πακτωλού. Τώρα μαθαίνουμε πως έπάρχουνε κι άπάνω στις χλαμίδες.

— 'Η βοή των ζώντων προστιθεμένη εις την φωνήν των άπ' αϊώνος νεκρών (sic) στεφανώνει τους μακρούς άγώνας.

'Η βοή ξεκουφίνεται, δε στεφανώνει.

— Των πεσόντων ύπέρ της ιδέας της 'Ελευθερίας εις το κοινόν άνάκτορον της έλληνικής πατρίδος.

Πέφτει κανείς στο πεδίο της μάχης, όχι στο άνάκτορο. Στο άνάκτορο ή χορεύει ή γλύφει πιάτα.

— 'Η σθεναρά έπίδωξις εν άκλόνητος πίστει των έθνικών δικαίων και ή άκλόνητος εις αυτά πίστις.

νόσουν άνθρωπος που όλα τα ληιμόνησε, γεμμένος προς άλλο άγαθό. 'Εχω άκόμα σταυτιά μου τον ήχο της φωνής σου, σάν έφώναζες τη μητέρα της Μπεάτας, που σηκώθηκες μενομιές, άνυπόμονος, σά με μιιά φλόγα που δε δέχεται άργοπορία. Βλέπω άκόμα το βλέμμα σου άπάνα της, άμα μπήκε λαχταρώντας σάν 'Ελπίδα. Κι, βέβαια, εκείνο το βράδυ θα γονάτισες έσύ, και αυτή θα κλάψε, κ' οι δυό μαζί θα νοιώσατε την κλωσύνη της ζωής.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ναι, ναι, έτσι έγινε: ή λατρεία!

«Όλη ή ψυχή μου στρώθηκε σ' ά πόδια της, είδε και γνώρισε ότι είναι θεός μέσα της, μ' ένα μεθύσι ταπεινώσεως, με μίαν άνείπωτη φωτιά έύγνωμσύνης. Είτανε μιιά γοητεία. Είχε κανείς λόγο για την έκσταση του φωτός· έγω τη δοκίμασα σ' εκείνες τις στιγμές. Κάθε κηλίδα φάνηκε σβημένη, κάθε σκιά άφανισμένη. 'Η ζωή πήρε νέα φεγγόβουλή. Κ' έγω πίστεψα πως είμουν για πάντα σωμένος...»

(Κόβει την δουλία του.)

ΚΟΣΜΑΣ. Κι ύστερα;

ΛΟΥΚΙΟΣ. 'Υστερα είδα πως είταν κάτι άλλο για να γεμιστεί μέσα μου: αυτή ή δύναμη που συρρίει στα δάχτυλά μου άδιάκοπα για να ξανα-